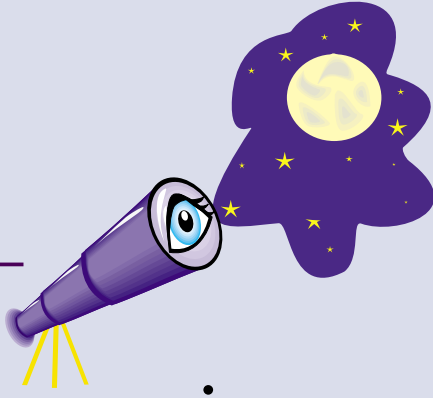

Gökyüzü

Alp Akoğlu

19 Kasım İçin Fırtına Uyarısı!

Leonid yani Aslan göktaşı yağmuru, son birkaç yıldır, heyecanla beklediğimiz gök olaylarından biri. Leonidler sırasında gezegenimiz, Tempel-Tuttle KuyrukluYıldızı'nın Güneş'in çevresindeki her dönüşünde geride bıraktığı toz kuşaklarının içinden ya da yakınından geçer. Bir Leonid göktaşı yağmuru sırasında Dünya, bu kuşakların tam olarak içinden geçmediğinde ki çoğunlukla böyledir, gözleyebildiğimiz meteorların sayısı saatte 15 civarındadır. Ancak, gezegenimiz bu kuşaklardan birinin ya da birkaçının içinden geçerse, gözlenen meteor sayısında önemli bir artış olur. Geçtiğimiz birkaç yıl içinde, gezegenimiz bu kuşakların içinden geçti ve Leonidler sırasında gözlenen meteor sayısı saatte birkaç bini buldu.

Bu yıl, tahminlere göre 19 Kasım'da bu kuşaklardan ikisinin içinden geçeceğiz. Bunlar, kuyrukluYıldızın 1767 ve 1866 yıllarında geçerken geride bıraktığı kuşaklar. Kuşaklardan ilkinden geçişimiz, Türkiye saatine göre 04:00 ile 08:00 arasında olacak. Saat 06:00 civarında göktaşı yağmuru en yüksek sayıya ulaştığında, uygun koşullarda gözlenebilecek meteor sayısının saatte 3.000 civarında olacağı tahmin ediliyor. İkinci kuşaktan, 11:00 ile 14:00 arasında geçeceğiz ve en yüksek sayıya ulaştığı 12:30 civarında göktaşı sayısının saatte 10.000'i bulabileceği tahmin ediliyor.

Gündüze denk geldiğinden, biz ne yazık ki ikinci fırtınayı tümüyle kaçırıyoruz. Bu konuda Amerika kıtasında yaşayanlar şanslı. İlk fırtınayı da ancak yarısına kadar izleme şansımız var. Fırtına, en yüksek sayıya ulaştığında, yani 06:00 civarında hava aydınlanmaya başlamış olacak. Gözlem için en iyi zaman, 04:00'den sonra, hava aydınlanmaya başlayana kadar geçen yaklaşık iki saatlik süre.

Bu yıl, gözlenebilecek Leonidler'in sayısını önemli ölçüde azaltacak etken dolunay. Ay, 20 Ekim saat 01:30'da, yani Göktaşı yağmuru olduğu günün gecesinde, dolunay evresinden geçecek. Bu da hava koşullarına bağlı olarak (eğer hava kirli ve nemliyse, Ay ışığı atmosferin daha çok parlamasına yol açar) gözlenebilecek göktaşlarının sayısını 2 ila 5 kez azaltacak. Ancak, en yüksek sayının sabaha karşı gözlenmesi, Ay'ın olumsuz etkilerinin bir miktar azalmasını sağlayacak. Çünkü, bu sırada Ay, batı ufku üzerinde iyice alçalmış olacak.

Gözleyebileceğiniz göktaşı sayısını olabildiğince artırmak için, gözlem yeri olarak ışıık ve özellikle hava kirliliğinden uzak bir yer seçmelisiniz. Gözlem yerinizde, Ay'ı doğrudan görmenizi engelleyecek bir bina, ağaç vs. varsa, Ay'ın ışığı gözünüze doğrudan gelmemiş olur. Göktaşı yağmuru izlemek için, en iyisi yere uzanmak. Böylece, tüm gökyüzünü rahatça izleyebilirsiniz. Leonid göktaşı yağmuru, yukarıda değindiğimiz saatler dışında az sayıda olmak üzere, 14-21 Kasım tarihleri arasında etkinliğini sürdürecektir.

1 Kasım saat 22:00; 15 Kasım saat 21:00; 30 Kasım 20:00'de gökyüzünün genel görünüşü

Kasım Ayının Gök Olayları

2 Kasım: Mars, Ay'ın 4° güneyinde.

4 Kasım: Yeniay / Ay enberide (Dünya'ya en yakın konumunda).

7 Kasım: Taurid (Boğa) göktaşı yağmuru, en yüksek sayıya ulaşıyor.

1 Kasım: İlkdördün

14 Kasım: Merkür üstkavuşumda (Güneş'in arkasında).

16 Kasım: Ay enötede (Dünya'ya en uzak konumunda).

19 Kasım: Leonid (Aslan) göktaşı yağmuru en yüksek sayıya ulaşıyor.

20 Kasım: Dolunay / Mars, Spica'nın 3° güneyinde.

22 Kasım: Satürn, Ay'ın 3° güneyinde.

26 Kasım: Jüpiter, Ay'ın 4° güneyinde.

27 Kasım: Sondördün.

Ekim Ayında Gezegenler

Satürn'ü gözlemek için artık geç saatlere kadar beklemek gerekmiyor. Gezegen, ayın başında 19:30 civarında doğu-kuzeydoğu ufkundan doğuyor. Gezegenin doğuş saati, ilerleyen günlerde giderek daha erken olacak ve ayın sonlarına doğru Satürn, gece boyunca gözlenebilecek.

Jüpiter, Satürn'ü yaklaşık dört saatlik bir gecikmeyle izliyor. Gezegeni gözleyebilmek için, gece yarısını beklemek gerekecek.

Venüs, 31 Ekim'de altkavuşum'dan (Dünya ile Güneş arasından) geçtikten sonra, artık sabah gökyüzünde yer alıyor. Ayın ilk günlerinde gezegeni gözleyemeyeceğiz; ancak, gezegen ay boyunca doğu-güneydoğu ufku üzerinde hızla yükselecek. 9 Kasım'da, gezegen Güneş'ten bir saat önce doğacak. Ayın sonuna geldiğimizdeyse, gezegeni neredeyse üç saat boyunca gözleyebileceğiz.

Mars, Venüs gibi sabah gökyüzünde yer alıyor ve Güneş'ten yaklaşık 2,5 saat önce doğuyor. İki gezegen ve Spica, ay sonunda birbirlerine yakın görünür konumda olacaklar.

Merkür, 14 Kasım'da üstkavuşumdan (Güneş'in arkasında) geçecek ve bu tarihten sonra akşam gökyüzünde yer alacak. Ancak, ay boyunca Güneş'e çok yakın görünür konumda olacağından gözlenmesi çok zor.